

Krupnioki śląskie **- chronione oznaczenie geograficzne (ChOG)**

Krupnioki śląskie na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 2016/984 z dnia 7 czerwca 2016 r. zostały wpisane do rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych.

Wyróżnienie produktów chronionym oznaczeniem geograficznym (ChOG) możliwe jest tylko w odniesieniu do tych produktów rolnych i środków spożywczych, których przynajmniej jeden etap produkcyjny, tj. produkcja, przetwarzanie lub przygotowywanie odbywa się na określonym obszarze geograficznym. Środowisko geograficzne danego obszaru, na które składają się zarówno czynniki naturalne, jak i ludzkie, determinuje jakość i cechy charakterystyczne danego produktu.

Zarejestrowane przez Komisję Europejską nazwy produktów rolnych i środków spożywczych są przypisane wyłącznie produktom wytworzonym zgodnie ze specyfikacją. Dzięki uzyskaniu unijnej rejestracji, produkty te podlegają prawnej ochronie przed ich zafałszowaniami.

Obszar geograficzny produkcji *krupnioków śląskich*

Krupnioki śląskie mogą być produkowane na obszarze województw śląskiego i opolskiego oraz na terenie gminy Dziadowa Kłoda w powiecie oleśnickim, w województwie dolnośląskim.

Zasady kontroli *krupnioków śląskich*

Produkty, których nazwy zostały wpisane do rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych, przed wprowadzeniem do obrotu podlegają kontroli sprawdzającej zgodność procesu produkcji ze specyfikacją. Specyfikacja produktu sporządzana jest przez grupę producencką i zawiera m.in. takie elementy jak:

- nazwę produktu,
- opis produktu (w tym opis poszczególnych etapów produkcji, surowce użyte do produkcji, zasady pakowania i etykietowania),
- określenie obszaru geograficznego i opis związku produktu z obszarem geograficznym.

Specyfikacja *krupnioków śląskich*, na podstawie której nazwa została zarejestrowana w unijnym systemie i której należy przestrzegać, aby móc korzystać z zarejestrowanej nazwy oraz symbolu chronionego oznaczenia geograficznego, została opublikowana w Dz. U. C 67/17 z 20.02.2016.

Kontrola zgodności procesu produkcji produktu posiadającego ChOG ze specyfikacją ma na celu potwierdzenie, że na każdym etapie wytwarzania danego produktu spełnione zostały wymagania specyfikacji. Pozytywny wynik kontroli jest gwarancją wysokiej jakości produktu, co w konsekwencji odgrywa ogromną rolę przy budowaniu zaufania konsumentów i powoduje wzrost popytu na dany produkt. Celem kontroli jest potwierdzenie zgodności procesu produkcji z wymaganiami specyfikacji oraz zagwarantowanie, że produkty posiadają wysoką jakość oraz szczególne cechy wynikające z uwarunkowań obszaru geograficznego, z którego pochodzą.

W Polsce kontrolę zgodności procesu produkcyjnego ze specyfikacją produktów posiadających ChOG przeprowadza wojewódzki inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych lub jednostki certyfikujące, upoważnione przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych do przeprowadzania kontroli, wydawania i cofania certyfikatów potwierdzających zgodność procesu produkcji produktów rolnych i środków spożywczych posiadających ChNP, ChOG lub będących GTS ze specyfikacją.

Producenci *krupnioków śląskich* zdecydowali, że kontrolę zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzać będą Opolski, Śląski lub Dolnośląski Wojewódzki Inspektor JHARS w zależności od miejsca produkcji oraz upoważnione jednostki certyfikujące (Cobico Sp. z o.o., Biocert Małopolska Sp. z o.o., PNG Sp. z o.o., PCBC S.A.).

Producent ma prawo wyboru organu lub jednostki certyfikującej, która będzie dokonywała u niego kontroli zgodności procesu produkcyjnego ze specyfikacją.

Kontrola przeprowadzana jest na wniosek producenta. *Wniosek o dokonanie kontroli zgodności procesu produkcji produktu regionalnego lub tradycyjnego ze specyfikacją* jest dostępny na następujących stronach internetowych:

- <http://www.bip.swijhars.pl/> - WIJHARS w Katowicach (tel. 32 35 111 61),
- <https://bipwihars.e-wojewoda.pl> - WIJHARS w Opolu (tel. 77 454 31 18),
- <http://bip.wihars.pl/> - WIJHARS we Wrocławiu (tel. 71 346 08 84),
- www.ijhars.gov.pl - Główny Inspektorat JHARS (tel. 22 623 29 00),
- w siedzibach jednostek certyfikujących lub na ich stronach internetowych.

Kontrola zgodności procesu produkcji *krupnioków śląskich* ze specyfikacją przeprowadzana jest przed wprowadzeniem do obrotu. Po przeprowadzonej kontroli producentom wydawane jest *świadczenie jakości potwierdzające zgodność procesu produkcji ze specyfikacją* (wydawane przez Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych) lub *certyfikat zgodności* (wydawany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą). Dokumenty te uprawniają producentów do wprowadzania do obrotu produktów oznakowanych chronionym oznaczeniem geograficznym.

System ochrony zarejestrowanych nazw jest systemem otwartym. Oznacza to, że każdy producent, który wytwarza *krupnioki śląskie* zgodnie ze specyfikacją na określonym obszarze geograficznym, może zwrócić się do odpowiedniego WIJHARS lub jednostki certyfikującej z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli.

Koszt kontroli zgodności procesu produkcji krupnioków śląskich ze specyfikacją (przeprowadzanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS)¹

Koszt kontroli przeprowadzanej przez wojewódzkiego inspektora JHARS, wyliczony jest na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2015 r. *w sprawie stawek opłat za dojazd do miejsca oceny, czynności związane z dokonaniem oceny, badania laboratoryjne i wydawanie świadectw jakości handlowej oraz sposobu i terminu wnoszenia tych opłat* (Dz. U. z 2015 r., poz. 2328) i zależy od czasu przeprowadzania kontroli, rodzaju badań laboratoryjnych, a także odległości jaką muszą pokonać inspektorzy, aby dotrzeć do miejsca kontroli.

Przykładowy koszt kontroli zgodności ze specyfikacją:

- dojazd (50-100 km) – 63 zł,
- pobranie próbki do badań laboratoryjnych – 36 zł,
- wysłanie próbki do badań – w wysokości 100% kosztów wysłania próbki do badań,
- badania laboratoryjne (w tym ocena organoleptyczna) – 319 zł,
- ocena dokumentów – 28 zł,
- ocena zgodności ze specyfikacją – 120 zł (3x40 zł za każdą rozpoczętą godzinę pracy),
- wydanie świadectwa jakości – 9 zł.

Razem: 575 zł + koszt wysłania próbki do badań

Podczas kontroli sprawdzane są wszystkie elementy pozwalające na stwierdzenie czy produkt jest zgodny ze specyfikacją m.in. etapy produkcji, dokumentacja (np. rejestr surowców, rejestr produktu gotowego), oznakowanie.

Zakres ochrony zarejestrowanych nazw i system kar pieniężnych

Zgodnie z przepisami prawa unijnego (art. 13 i art. 24 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1151/2012 z 21 listopada 2012 r. *w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych*) zarejestrowane nazwy chronione są przed:

- a) wszelkim bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniem w celach komercyjnych nazwy zarejestrowanej w odniesieniu do produktów nieobjętych rejestracją, jeśli produkty te są porównywalne do produktów zarejestrowanych pod tą nazwą lub jeśli jej stosowanie stanowi wykorzystywanie renomy chronionej nazwy, w tym również w sytuacji, gdy produkty te są wykorzystywane jako składnik;
- b) wszelkiego rodzaju niewłaściwym stosowaniem, imitacją lub przywołaniem, nawet jeśli podano prawdziwe pochodzenie produktów lub usług lub jeśli chroniona nazwa została przetłumaczona lub towarzyszą jej określenia takie jak: „styl”, „typ”, „metoda”, „zgodnie z recepturą stosowaną”, „imitacja” i tym podobne, w tym jeśli produkty te są wykorzystywane jako składnik;

¹ W przypadku, gdy kontrola zgodności procesu produkcji ze specyfikacją przeprowadzana jest przez upoważnioną jednostkę certyfikującą, koszty kontroli ustalane są przez daną jednostkę.

c) wszelkimi innymi fałszywymi lub mylącymi wskazaniem odnoszącymi się do pochodzenia, charakteru lub podstawowych właściwości produktu, które są podane na opakowaniu wewnętrznym lub zewnętrznym, w materiale reklamowym lub dokumentach odnoszących się do danego produktu oraz opakowaniem produktu w pojemnik mogący przekazać fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia;

d) wszelkimi innymi praktykami mogącymi wprowadzić konsumentów w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.

Za naruszenie zakresu ochrony zarejestrowanych nazw przewidziane są kary pieniężne, które określono w ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. *o rejestracji i ochronie nazw i oznaczeń produktów rolnych i środków spożywczych oraz o produktach tradycyjnych* (Dz. U z 2005 r. Nr 10, poz. 68, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 58b ww. ustawy:

- kto używa nazwy zarejestrowanej jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowana tradycyjna specjalność do produktu rolnego lub środka spożywczego niezgodnego ze specyfikacją lub narusza zakres jej ochrony określony w art. 13 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012, podlega karze pieniężnej w wysokości do dziesięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia.
- kto używa oznaczenia, jego skrótu lub symbolu z naruszeniem art. 44 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012, podlega karze pieniężnej w wysokości do 200% korzyści majątkowej uzyskanej lub korzyści majątkowej, którą można uzyskać za wprowadzony do obrotu produkt rolny lub środek spożywczy.
- kto wprowadza do obrotu produkt rolny lub środek spożywczy posiadający chronioną nazwę pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub będący gwarantowaną tradycyjną specjalnością, który wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 12 ust. 3 lub art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012 nie został oznakowany albo został oznakowany z naruszeniem tych przepisów, podlega karze pieniężnej w wysokości do trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia.
- kto ponownie wprowadza do obrotu produkt rolny lub środek spożywczy, o którym mowa w ust. 3, który wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 12 ust. 3 lub art. 23 ust. 3 rozporządzenia nr 1151/2012 nie został oznakowany albo został oznakowany z naruszeniem tych przepisów, podlega karze pieniężnej w wysokości do dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia, nie niższej od wysokości kary pieniężnej nałożonej poprzednio za takie naruszenie.
- kto ponownie używa nazwy zarejestrowanej jako chroniona nazwa pochodzenia, chronione oznaczenie geograficzne lub gwarantowana tradycyjna specjalność do produktu rolnego lub środka spożywczego niezgodnego ze specyfikacją lub narusza zakres jej ochrony określony w art. 13 ust. 1 lub art. 24 ust. 1 rozporządzenia nr 1151/2012, podlega karze pieniężnej w wysokości do dwudziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia, nie niższej od wysokości kary pieniężnej nałożonej poprzednio za takie naruszenie.

Znaczenie systemu chronionych nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych

Prawna ochrona oraz związana z nią systematyczna kontrola procesu produkcyjnego, stanowi wartość dodaną produktu, gdyż jest to informacja dla konsumenta, że produkt ten jest identyfikowalny i wytworzony zgodnie z zatwierdzoną specyfikacją. System ochrony produktów jest narzędziem, który ma zabezpieczyć interesy producentów przed nieuczciwą konkurencją oraz zwiększyć wiarygodność tych produktów w oczach konsumentów.